

KFA-Filmbeschouwing

Voor meer informatie

www.kfa-filmbeschouwing.nl
info@kfa-filmbeschouwing.nl

Zin in film

KFA Filmbeschouwing promoot speelfilms die én artistieke kwaliteit én levensbeschouwelijke diepgang hebben.

Jesus de Montréal

Een parabel voor onze tijd

De Frans-Canadese regisseur Denys Arcand (1941) maakte enkele maatschappijkritische (documentaire)films vóór hij in 1989 *Jesus de Montréal* draaide. Arcand, die opgroeide in een katholiek milieu, benadrukt niet langer een gelovige 'in de traditionele zin van het woord' te zijn. Maar hij zegt ook: "Van alle wijze woorden, die in het verloop van de mensengeschiedenis gezegd en geschreven werden, zijn de authentieke uitspraken van Jezus voor mij het belangrijkste."

Verouderd passiespel

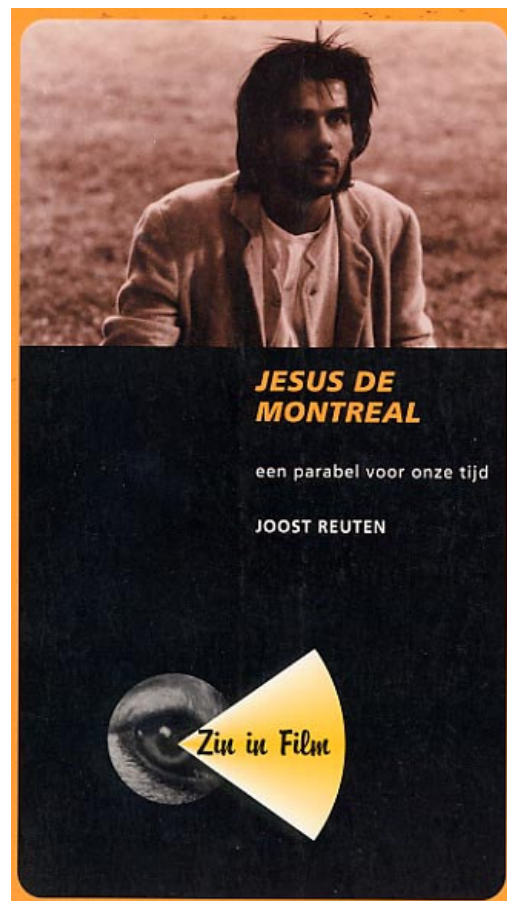
Jesus de Montréal gaat over de laatste maanden in het leven van de jonge acteur Daniel Coulante. In de Canadese stad Montréal vraagt pastoor Raymond Leclerc van het heiligdom op de Mont Royal hem een verouderd passiespel te vernieuwen. Daniel verdiept zich in Jezus' leven en zoekt mede-acteurs. Op aanraden van Leclerc kiest hij Constance. Ze blijkt een seksuele relatie met Leclerc te hebben, die zegt: "Ik ben niet een echt goede priester." Maar uittreden wil de angstige Leclerc niet. De andere acteurs die Daniel rekruteert zijn Martin Durocher, die teksten bij een pornofilm inspreekt en René Sylvestre, die teksten bij een gepopulariseerde wetenschappelijke film inspreekt. De laatste is Mireille Fontaine, die in reclamefilmpjes speelt.

Maria ongehuwde moeder?

Daniel verandert het passiespel radicaal, en na de succesvolle eerste opvoering is Leclerc onthutst: "Zijn jullie helemaal gek? Jezus Christus zoon van een Romeins soldaat en de maagd Maria een ongehuwde moeder?" (gebaseerd op de theorie dat in die tijd onwettige kinderen naar hun moeder werden genoemd). Leblanc wil hier geen verantwoordelijkheid voor nemen: hij licht zijn superieuren in. Na de eerste opvoering vergezelt Daniel Mireille naar een reclameauditie, waar de directrice van het reclamebureau haar vernedert: "Aan het werk. Jij laat je tieten zien, oké?" Daniel wordt woedend en gooit onder meer een camera tegen de grond. "Eruit!" roept hij. Bij de tweede opvoering wordt Daniel om deze vernielingen gearresteerd. Mr. Cardinal wil hem verdedigen, wat Daniel afwijst. Cardinal biedt hem dan aan om manager van zijn carrière te worden, ook dit weigert Daniel.

Dood door het kruis

Leclerc verbiedt de derde uitvoering, als ze doorzetten grijpt de politie in. Het publiek reageert opstandig en het kruis valt op het hoofd van Jezus/Daniel. In het ziekenhuis krijgen ze geen hulp. Daniel voelt zich beter en ze vertrekken. In de metro spreekt hij apocalyptische woorden "Weest waakzaam!" en valt neer, Mireille neemt zijn hoofd in haar schoot. In het joodse ziekenhuis wordt hij

vergeefs gereanimeerd. Een aantal mensen krijgt vervolgens organen van Daniel - bij die operatie ligt hij in kruishouding, wat gebruikelijk is bij zulke operaties.

100 jaar Jezusfilms

Het maken van een 'Jezusfilm' is lastig, blijkt uit de filmgeschiedenis: het betekende vaak een keuze voor een historische film en geen aandacht voor de hedendaagse betekenis van Jezus. Deze uitgave van *Zin in Film* besteedt aandacht aan '100 jaar Jezus op het witte doek' met films als *Jesus Christ Superstar* en *The last temptation of Christ*. Arcand koos met *Jesus de Montréal* ervoor zowel de historische Jezus (in het passiespel) als een eigentijds navolger (Daniel) uit te beelden.

Doolhof van verhaallijnen

Uit Arcands Jezus-interpretatie blijkt dat hij gelooft in de unieke mens Jezus en de betekenis van zijn boodschap, ook in deze tijd. De film wemelt van de verwijzingen en verhaallijnen, volgens sommige critici zelfs te veel. Zoals de namen - Daniel naar de profeet die 'een voorafbeelding van Jezus' is, Leclerc als de klerikale priester en de advocaat die als duivelse verleider optreedt, heet Cardinal. Daniel groeit naarmate hij zich inleeft in zijn rol toe naar Jezus' levensinstelling. Ook hij behandelt de vrouwen 'onder zijn leerlingen' met respect, zijn woede-uitval tegen de reclamemensen doet denken aan Jezus' uitbarsting in de tempel. Evenals Jezus vindt hij zijn 'volgelingen' (mede-acteurs) tijdens hun werk, dat ze in de steek laten. En net als Jezus botst Daniel met de leiders van het godsdienstig systeem.

Arcand levert met zijn film kritiek op de geïnstitutionaliseerde kerk en plaats de persoon en boodschap van Jezus tegenover 'het maatschappelijk bederf': de zielloze instituties, de hypocrisie en de cynische exploitatie van artiesten.

Zin in film: Jesus de Montréal
Joost Reuten
Kok Kampen & KFA Nederland
1995
ISBN: 9024224063